

מחנכים לדמוקרטיה האחונה באדם מנצח

בנס מחנכים לדמוקרטיה, אוניברסיטת ת"א, 25.6.19

לאורה מילוא, פרדס

התחנכתי בקן השומר הצעיר בפריז ובחרתי להגשים בחיי קבוצה בקיבוץ פלך בגליל. לפני חמש עשרה שנים הקמנו את **פרדס** על מנת להביא את החינוך הפוליטי שגדלנו עליו בשומר הצעיר לתוך מערכת החינוך. הגרסה שלנו לחינוך לדמוקרטיה היא שילוב בין אקטיביזם לחשיפה לאלטרנטיבות ולאלמנט הבחירה. אנחנו פוגשים מערכת שבה יש מעט מאוד מפגש ממשי עם אקטיביזם ואפשרות לשנות ולעצב את המדינה אל מול תחושת הייאוש המאוד גדולה הרווחת בחברה ובקרב המחנכים וחניכיהם.

מידי שנה 17,000 בני נוער ומחנכים מסיירים איתנו בחברה הישראלית, בשטח או דרך חוויה בכיתה, מקבלים כלים פוליטיים לניתוח המציאות וגם למציאת פתרונות לבעיות מורכבות הניצבים בפנינו. בעיות שלרוב לא מדברים עליהן כמו אי שוויון, מדיניות כלכלית, מהלכים של הפרטה ועוד.

אנחנו מאמינים שהמפגש עם ארגונים חברתיים ופעילים בשטח שמשנים הלכה למעשה יכולה לעורר תקווה והשראה בבני נוער ומחנכיהם ולהניע אותם לאקטיביזם אזרחי ולמנהיגות חברתית.

לפני שבוע הדרכת מחנכים בדרום תל אביב ודיברנו על "מחסני הילדים" ובעיית הפליטים. מטרתנו היא לעשות "רה-הומניזציה" לאוכלוסייה שעוברת דה-הומניזציה שיטתית. הציבור מכיר אותם רק כ"מסתננים" ו"אנסים". הדגש שלנו הוא על הצלחות של מאבק משותף חוצה סקטורים של תושבי דרום תל אביב, נציגים מקהילת הפליטים ואקטיביסטים המסייעים לפליטים לחיות חיים אנושיים. כשמסיירים בגן ילדים עירוני שקם עקב העלאת המודעות ל"מחסני הילדים" מתעורר רצון להיות אקטיביסט. הדימוי של אזרח ביקורתי הוא של אנשים ממורמרים ומרירים; אנחנו נותנים לו תוכן אחר – של צעירים שנהנים, אוהבים את המדינה, רוצים לתקנה וגם מצליחים בכך.

הדגש השני הוא על אלטרנטיבות: שיש הרבה אפשרויות ויש לנו בחירה. הראיה האוניברסלית והאפשרות ללמוד מעוד מדינות מאפשרת לנו לצאת מהדטרמיניזם והאגוצנטריות הרווחת בחברה ובמערכת. אנחנו שגדלנו בתנועות נוער מאמינים במרד נעורים. אך לצערנו האווירה עושה דה-לגיטימציה לכל סוג של ביקורת ומחשיבה אותו לבגידה. ולכן הביקורת שלנו חייבת להיות משולבת בלקיחת אחריות ואפשרויות הגיוניות העומדות בפנינו. במקום מרד נעורים אנחנו פוגשים אמירות של בני נוער: "אין מה לעשות, תמיד תהיה גזענות, תמיד יהיו עניים ועשירים". ואנחנו מציגים להם אפשרויות של חברה שוויונית, אחווה בין העמים ובין הקבוצות ואינטרסים מעמדיים חוצי סקטורים.

אני חיה בגליל. לפני שנתיים הבנו שכל מה שאנחנו עושים למעלה מעשור בחברה היהודית מוטלת עלינו החובה לעשות גם בחברה הערבית. בשותפות עם בוגרי תנועת הנוער הערבית אג'יאל יצרנו כמה תוכניות ופגשנו בשנתיים האחרונות 3000 בני נוער ומחנכים בחברה הערבית. החלטנו בין

מחנכים לדמוקרטיה האמנה באדם מנצחת

השאר להתמקד במועצות התלמידים והנוער מכיוון שהם הזדמנות מפוספסת לחינוך לדמוקרטיה. במקום לבוא לכנסים להצטלם עם ראש הרשות ולאכול קרואסונים אנחנו מחנכים אותם להעז לשבור את החומות, להיפגש ולדון בחלומות, ליצור מאבקים כשצריך, למשל לדבר על ההפגנות שיש על אלימות ונשק חם.

יש בחירות עוד חודשיים ואנחנו בפרדס יצרנו יום בנושא "אז למה לנו בחירות עכשיו", ובכלל מה הנושאים והסוגיות שצריכים להיות במוקד הדיון. הזדמנות לא רק לדבר על הפרוצדורה הדמוקרטית אלא המהות. יש אווירה של פחד בחדרי המורים וחשש להציף נושאים שנויים במחלוקת ולכן אנחנו באים ומציעים להתמודד עם האתגר ביחד.

עלינו להתייחס לאקטואליה ולדברים שקורים במדינה. יש מסר מאוד בעייתי להתעלם מהבחירות או מדברים ממשניים שמעצבים את החיים שלנו, וזה החיבור שאנחנו מנסים לעשות בין ניתוח פוליטי של המציאות, מפגש עם אקטיביסטים וחשיפה לאלטרנטיבות העומדות בפנינו.